

SPOROČILO ZA MEDIJE

**Projekt »Za boljše zdravje in zmanjšanje neenakosti v zdravju«
NA VRHNIKI STOPILI »SKUPAJ ZA ZDRAVJE«**

Vrhnika, 6. november 2014 - V okviru razvojnega projekta »Za boljše zdravje in zmanjšanje neenakosti v zdravju« s krajšim nazivom »Skupaj za zdravje«, ki ga financira Norveški finančni mehanizem in ga v sodelovanju s številnimi notranjimi in zunanjimi sodelavci s področja preventive vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), poteka prenova obstoječih programov preventivnega zdravstvenega varstva za otroke, mladostnike in odrasle. V razvoj in pilotno preizkušanje v projektu razvitih rešitev programa preventive otrok, mladostnikov in odraslih je vključen tudi Zdravstveni dom (ZD) Vrhnika s svojimi strokovnjaki in deležniki iz lokalnega okolja.

S ciljem predstavitve rezultatov dosedanjega dela v projektu in dogovorov o nadaljnjem sodelovanju v pilotni fazi projekta so se strokovni sodelavci Nacionalnega inštituta za javno zdravje srečali z vrhniškimi zdravstvenimi strokovnjaki in predstavniki iz lokalnega okolja.

„Ker na zdravje ljudi in zmanjševanje neenakosti v zdravju zelo vplivajo odločitve in prizadevanja različnih resorjev ter političnih in drugih deležnikov, smo zelo veseli, da smo se danes srečali“, je povedala Jožica Maučec Zakotnik z NIJZ in dodala: „Sodelavci na projektu smo hvaležni, da se je ZD Vrhnika s svojimi partnerji pridružil projektu Skupaj za zdravje in je pripravljen testirati nove rešitve preventivnih programov.“

O projektu

Projekt »Skupaj za zdravje« se osredotoča na razvoj pristopov v preventivnem zdravstvenem varstvu, izboljšanje dostopnosti do preventivnega varstva, krepitev zmogljivosti ter učinkovitejše medsektorsko delovanje s posebnim poudarkom na pristopih za zmanjševanje neenakosti. V ospredju so novi pristopi na področju preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov, vključno z vzgojo za zdravje za otroke, mladostnike, nosečnice in starše, ter novi pristopi pri preprečevanju in zmanjševanju bremena kroničnih bolezni pri odraslih.

Med dolgoročnimi cilji projekta je zmanjšanje pojavljanja kroničnih nenalezljivih bolezni, ki so povezane z nezdravim življenjskim slogom, kar bi lahko dosegli z zgodnjim odkrivanjem tveganja za nastanek teh bolezni, s pristopom vseživljenjske perspektive ter intervencijami in pristopi za zmanjševanje neenakosti v zdravju. *„Z aktivnostmi v projektu želimo okrepiti zmogljivosti za izvajanje preventivnih dejavnosti v sistemu zdravstvenega varstva ter dopolniti mehanizme in programe, usmerjene v preprečevanje in zmanjšanje neenakosti v zdravju,“* je pojasnila **Polonca Truden Dobrin z NIJZ**.

Zmanjšanje neenakost v zdravju

S krepitvijo vsem dostopnih preventivnih programov v primarnem zdravstvenem varstvu lahko zmanjšamo in preprečimo bolezni, povezane z življenjskim slogom. Pri tem je pomembno vključevanje vseh skupin prebivalstva, zato je treba posebno pozornost nameniti skupinam z nižjo odzivnostjo zaradi socialne stiske ali pomanjkljivih informacij.

Dejavniki, kot so izobraževanje, zaposlovanje, dohodek, socialna varnost in socialna omrežja, vplivajo na življenjski slog, dejavnike tveganja in uporabo zdravstvenih storitev. V okviru projekta Skupaj za zdravje se raziskovalci ukvarjajo tudi z zdravjem in dostopom do zdravstva marginaliziranih, »ranljivih«

skupin (brezposelni, prekerni delavci, migranti, brezdomni, osebe z duševnimi motnjami, starejša populacija, ki živi pod pragom revščine, hendikepirani). „Na osnovi večmesečne raziskave smo ugotovili nekaj ključnih ovir, ki jih imajo te skupine v zdravstvenem sistemu, obenem pa smo evidentirali možne rešitve za premostitev teh ovir,“ je povedala **Jožica Maučec Zakotnik z NIJZ** in poudarila: „Aktiven pristop pri vključevanju v preventivne programe je namreč ključen za doprinos zdravstvenega sistema k zmanjševanju neenakosti v zdravju.“ Ocena potreb glede dostopnosti do preventivnih programov pri ranljivih skupinah prebivalcev, ki smo jo opravili znotraj projekta Skupaj za zdravje je pokazala, da obstajajo tri ključne skupine ovir, ki marginaliziranim skupinam preprečujejo ustrezen dostop do preventivnih programov in zdravstvenih storitev nasploh. Zaradi številnih temeljnih ranljivosti se marsikatera skupina ali posameznik iz ranljivih skupin znajde brez zdravstvenega zavarovanja. Skupina sistemskih ovir (zakonodajne ali administrativne) zahteva sistemske ukrepe, ki jih bomo identificirali ter jih predlagali v reševanje odgovornim. Druga skupina ovir izvira iz pomanjkanja kompetenc zdravstvenega sistema in zdravstvenih delavcev pri delu z ranljivimi skupinami. Tem oviram bo projekt Skupaj za zdravje posvetil posebno pozornost ter pripravil ustrezne smernice, izobraževalne programe za zvečanje kulturne kompetence zdravstvenih delavcev. Tudi vključitev kulturnih mediatorjev in tolmačev v zdravstveni sistem lahko doprinese k učinkovitejšemu vključevanju marginaliziranih skupin v preventivne programe. Tudi boljša povezanost sodelavcev različnih resorjev in oblikovanje integriranih (povezanih) medresornih storitev je nujna pri preventivnem delu z ranljivimi skupinami

Pilotno testiranje prenovljenih programov

Od februarja do junija 2015 bo potekalo pilotno testiranje prenovljenih preventivnih programov, ki bo doprineslo k njihovemu ovrednotenju in optimizaciji. Testiranje se bo izvajalo v ZD Vrhnika, ZD Sevnica, ZD Celje in ZD Murska Sobota. V pilotno testiranje bodo vključeni novi pristopi kot tudi nove preventivne vsebine. Testirali se bodo novo razviti programi, ki bodo podpirali kronične bolnike (sladkorne bolnike tipa 2, srčno-žilne bolnike, bolnike z depresijo in starejše s funkcijsko manjzmožnostjo) pri opolnomočenju za učinkovito samooskrbo in samovodenje kronične bolezni in zdravega življenjskega sloga. Testirale se bodo tudi nove preventivne storitve tako ambulantah družinskih zdravnikov, v centrih za krepitev zdravja (dosedanjih zdravstvenovzgojnih centrih), v patronažnem zdravstvenem varstvu in v lokalnem okolju. Poleg tega bodo testirane integrirane medresorne storitve (primarno zdravstvo v povezavi z bolnišnico, centrom za socialno delo, zavodom za zaposlovanje ter različnimi nevladnimi organizacijami) in povezane medresorne preventivne storitve za različne ranljive skupine prebivalcev. Poseben poudarek bo dan opolnomočenju zdravstvenega sistema za delo z ranljivimi.

V času pilotnega testiranja bo delo v zdravstvenem domu potekalo nekoliko drugače. Ker gre v večini primerov za nove pristope, zdravstveni sodelavci prebivalce lokalne skupnosti prosijo za razumevanje in sodelovanje. „S skupnimi močmi bomo lahko izboljšali programe preventivnega zdravstvenega varstva in tako ljudem v prihodnje ponudili še boljše in učinkovitejše zdravstvene storitve. Skupaj s partnerji bomo pomagali posameznikom pri ohranjanju in izboljšanju njihovega zdravja.“, je povedal **Tomaž Glažar**, direktor ZD Vrhnika.

Več o projektu najdete na spletni strani projekta www.skupajzazdravje.si.

Norveška s pomočjo Norveškega finančnega mehanizma in Finančnega mehanizma Evropskega gospodarskega prostora (EGP) prispeva k zmanjševanju družbenih in ekonomskih neenakosti ter opolnomočenju bilateralnih odnosov z evropskimi državami, ki prejmejo finančna sredstva. Norveška tesno sodeluje z EU prek Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.

Finančna sredstva so namenjena nevladnim organizacijam, raziskovalnim in izobraževalnim ustanovam ter javnim in zasebnim sektorjem v 12 novih članicah EU ter Grčiji, Portugalski in Španiji. Financirane aktivnosti bodo izvedene do leta 2016, pri čemer poteka poglobljeno sodelovanje z norveškimi ustanovami. Glavna področja podpore so varovanje okolja in podnebne spremembe, raziskave in štipendije, civilna družba, zdravje in otroci, enakost med spoloma ter pravosodje in kulturna dediščina. Več o programu najdete na slovenski spletni strani in osnovni spletni Norveškega finančnega mehanizma.

***

Dodatne informacije:

Tomaž Glažar, direktor ZD Vrhnika

Tel: 01 7 555 110

info@zd-vrhnika.si

www.zd-vrhnika.si